

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE ZWOLLE

TotalEnergies EP Nederland B.V.
T.a.v. dhr. [REDACTED]
Postbus 93280
2509 AG DEN HAAG

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Prinses Beatrixlaan 2
Den Haag
Postbus 40225
8004 DE Zwolle
www.rvo.nl

T 088 042 42 42
omgevingswetnatuur@rvo.nl

Onze referentie
2026012601848

Kenmerk
OWFF/2024/019A.toek

Relatienummer
203905868

Bijlagen
1

Datum 21 april 2026

Betreft Beslissing wijzigingsverzoek flora- en fauna-activiteit

Geachte heer [REDACTED],

Op 26 januari 2026 heb ik uw wijzigingsverzoek ontvangen. U wilt graag een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit wijzigen voor het project 'Aramis CCS'. Ik heb uw verzoek met de aanvullingen van 25 maart 2026 en 15 april 2026 beoordeeld. In deze brief leest u mijn beslissing en wat dit voor u betekent.

Vorig besluit

Bij het besluit met kenmerk OWFF/2024/019.toek van 2 april 2025 is een omgevingsvergunning verleend voor een flora- en fauna-activiteit, zoals bedoeld in artikel 11.46, lid 1, sub b van het Bal voor zover dit betreft opzettelijk verstoren van de bruinvis, zoals bedoeld in artikel 11.46, lid 1, sub d van het Bal voor het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de rugstreeppad, zoals bedoeld in artikel 11.54, lid 1, sub b van het Bal voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van exemplaren van de gewone zeehond en de grijze zeehond, en zoals bedoeld in artikel 11.54, lid 1, sub c van het Bal voor het opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van glad biggenkruid, voor de periode van 1 januari 2026 tot en met 31 december 2030.

U heeft een aanvraag gedaan voor het project 'Aramis CCS', deels gelegen op de 2^e Maasvlakte en deels gelegen in de Noordzee. Het project betreft de aanleg en exploitatie van een open CCS-infrastructuur (Carbon Capture and Storage-infrastructuur) die het mogelijk te maakt om bij de industrie afgevangen CO₂ te vervoeren naar leeg geproduceerde gasvelden onder de Noordzee, om het daar permanent op te slaan.

De werkzaamheden en activiteiten zijn niet gewijzigd ten opzichte van het oorspronkelijke besluit en bestaan uit:

- Pijpleiding aanleggen op zee: baggeren, aftoppen van zandgolven, leggen van zee- en verbindingsleidingen,

ingraven en begraven van zee- en/of verbindingsleidingen en het storten van stenen en/ of plaatsen van matrassen bij circa 45 kruisingen en nabij platformen.

- Scheepsbewegingen en helikoptervluchten.
- Platform en putten L4-A: het platform wordt aangepast en er worden 2 nieuwe injectieputten (L4-A3 redrilled A9 en L4-A4 redrilled A8) geboord.
- Platforms en putten nabij K14-FA-2 en L10-R: er worden 2 nieuwe platforms geplaatst inclusief het heien van verankeringspalen, en er worden bij L10R maximaal 6 putten geboord waarbij ook conductors worden geheid voor de putten.
- Centrale eindpunt: hier vinden heiwerkzaamheden plaats.
- Lozingen van 'waterbased' boorvloeistof en boorgruis.
- De bouw van de terminal, de aanleg van leidingen, het plaatsen van 2 aanlegsteigers inclusief het heiwerk voor de fundering met bijbehorende vaarbewegingen.
- Leidingtracé onshore wordt aangelegd van terminal naar Porthos, deels bovengronds en deels ondergronds.
- Compressorstation wordt aangepast waarbij de fundering wordt verbreed. Het station wordt uitgebreid met 3 extra compressoren van Aramis.
- Ingebruikname: de scheepvaartbewegingen die plaatsvinden van havens naar platforms en weer terug, voor zover dit de aanlegwerkzaamheden en -activiteiten betreft die nodig zijn voor de startfase en de eerste uitbreidingsfase.

Overigens heeft u mij bij brief van 20 maart 2026, conform de informatieplicht in artikel 5.37, tweede lid, van de Omgevingswet, geïnformeerd over een administratieve wijziging in het houderschap van de Omgevingsvergunning Flora en fauna-activiteit inzake het Aramis initiatief.

Naast TotalEnergies EP Nederland B.V. geldt deze vergunning vanaf 30 maart 2026 ook voor: N.V. Nederlandse Gasunie, Shell Gas & Power Development B.V., Eni Netherlands CCUS B.V. en Vopak LNG Holding B.V.

Verzoek

U verzoekt mij de omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit met kenmerk OWFF/2024/019A.toek te wijzigen voor wat betreft de looptijd van de vergunning. U wenst zowel de start- als einddatum aan te passen, namelijk vanaf 1 januari 2027 tot en met 31 december 2033 (in plaats vanaf 1 januari 2026 tot en met 31 december 2030).

Procedure

In artikel 141a, tweede lid, van de Mijnbouwwet is bepaald dat artikel 16.7 van toepassing is op de besluiten ter uitvoering van het projectbesluit. Dat wil in dit geval zeggen dat de op de benodigde besluiten ter uitvoering van Aramis CCS projecten afdeling 3.5 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is, waarbij de minister van Klimaat en Groene Groei als coördinerend bestuursorgaan optreedt. Dit besluit is één van de besluiten die nodig zijn voor Aramis CCS projecten.

Dit besluit doorloopt niet de uniforme voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Awb, maar zal de procedure als bedoeld in titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht doorlopen. Normaliter wordt voor een wijzigingsbesluit dezelfde procedure doorlopen, als het oorspronkelijke besluit. Dat betekent dat de uniforme openbare voorbereidingsprocedure doorlopen moet worden, ook voor het onderhavige wijzigingsverzoek. Het gaat hier echter om een

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
21 april 2026

Onze referentie
2026012601848

Kenmerk
OWFF/2024/019A.toek

wijziging van ondergeschikte aard, waardoor op grond van artikel 16.83 van de Omgevingswet de uniforme openbare voorbereidingsprocedure in voor het onderhavige wijzigingverzoek niet doorlopen hoeft te worden. In bijlage 1 licht ik de keuze verder toe.

Op grond van artikel 3:26, tweede lid, Awb, worden dit besluit door de minister van Klimaat en Groene Groei bekendgemaakt. Ook doet de minister van Klimaat en Groene Groei daarvan mededeling in de Staatscourant.

Besluit

Ik ga deels akkoord met uw verzoek. Dit betekent dat de omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit met kenmerk OWFF/2024/019.toek is gewijzigd. De wijziging ziet toe op de aanpassing van de start- en einddatum van de vergunning. Hierbij ontvangt u de gewijzigde omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit met kenmerk OWFF/2024/019A.toek. In bijlage 1 licht ik mijn besluit toe.

Ik ga niet akkoord met uw verzoek de termijn van de vergunning tot en met 31 december 2033 te verlengen. Ik licht dit toe in bijlage 1.

Mijn overige overwegingen bij deze omgevingsvergunning leest u in bijlage 1 van mijn brief van 2 april 2025 met kenmerk OWFF/2024/019.toek. Deze overwegingen, met name de staat van instandhouding van de bruinvis, de rugstreeppad en het glad biggenkruid, en de alternatievenafweging en het belang, gelden ook voor de nieuwe omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit.

Ik verleen u voor de periode vanaf 1 januari 2027 tot en met 31 december 2031 een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit zoals bedoeld in artikel 11.46, lid 1 sub b van het Bal voor zover dit betreft opzettelijk verstoren van de bruinvis, zoals bedoeld in artikel 11.46, lid 1, sub d van het Bal voor het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de rugstreeppad, zoals bedoeld in artikel 11.54, lid 1, sub b van het Bal voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van exemplaren van de gewone zeehond en de grijze zeehond, en zoals bedoeld in artikel 11.54, lid 1, sub c van het Bal, voor het opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van glad biggenkruid.

Voor deze omgevingsvergunning gelden de volgende voorschriften:

Algemene voorschriften

- a. Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen.
- b. Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de werkzaamheden die volgens de aanvraag worden uitgevoerd. Dit geldt niet als dit anders in deze omgevingsvergunning staat.
- c. Deze omgevingsvergunning geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister (volgens artikel 4.12 Omgevingsbesluit).
- d. Het gebied waarvoor de omgevingsvergunning geldt is het plangebied voor de uitvoering van het project 'Aramis CCS', zoals vastgesteld in het Projectbesluit Aramis. Globaal betreft dit het landdeel, deels gelegen in de leidingstrook van Leidingbureau Rotterdam, deels op het terrein van MOT, onderdeel van de

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
21 april 2026

Onze referentie
2026012601848

Kenmerk
OWFF/2024/019A.toek

Maasvlakte in de gemeente Rotterdam. Het zeedeel bevindt op de Noordzee voor wat betreft de platforms bij de geboorde putten en de zeeleiding, die de Voordelta en de Maasgeul passeert. Eén en ander is ook weergegeven in figuren 3-1, 3-2 en 3-3 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan Aramis CCS' van 23 oktober 2024.

- e. De omgevingsvergunninghouder neemt meteen contact op met Rijksdienst voor Ondernemend Nederland als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project (voorzien wordt dat) zich een andere ecologische situatie voordoet dan degene waar onder genoemde specifieke voorschriften aan refereren of andere handelingen dan bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze omgevingsvergunning kan alleen gebruikt worden door (medewerkers van) de omgevingsvergunninghouder of haar rechtsopvolgers, of partijen die in opdracht van de omgevingsvergunninghouder werken. De omgevingsvergunninghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de goede naleving van deze omgevingsvergunning.
- g. U stelt een ecologisch werkprotocol op, waarin alle voorschriften staan. U informeert alle betrokken partijen over het werkprotocol, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie.
- h. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden ligt er een afschrift van deze omgevingsvergunning, de bijbehorende brief, het ecologisch werkprotocol en het logboek op de locatie van de werkzaamheden. Deze worden op verzoek getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- i. De vergunninghouder vult het bijgevoegde meldingsformulier volledig in en stuurt deze samen met het ecologisch werkprotocol naar Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Hij of zij doet dit, zodra de startdatum van de werkzaamheden bekend is, maar minimaal 7 dagen voor de start.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
21 april 2026

Onze referentie
2026012601848

Kenmerk
OWFF/2024/019A.toek

Specifieke voorschriften

Offshore activiteiten

Bruinvis

- j. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in paragraaf 8.1.1 en 8.1.2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan Aramis CCS' van 23 oktober 2024.
- k. U dient bij de uitvoer van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode van de bruinvis. In juni en juli ligt de geboortepiek, hierna is er een zoogtijd van ongeveer 8 maanden. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de bruinvis, te onderbouwen in het ecologisch werkprotocol (inclusief logboek).

Gewone zeehond en grijze zeehond

- l. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in paragraaf 8.1.2 en 8.1.3 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan Aramis CCS' van 23 oktober 2024.
- m. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode van de gewone en grijze zeehond. Deze periode loopt globaal van mei tot en met half augustus voor de gewone zeehond. Voor de grijze zeehond is dit half november tot en met eind december. Afhankelijk van

het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van zeezoogdieren.

- n. Zodra schepen van het Aramisproject in het noordelijke deel van het plangebied (ten noorden van het distributieplatform) buiten de scheepvaartroutes varen, zullen zij hun snelheid moeten verminderen tot 10 knopen tijdens de kwetsbare periode.
- o. De scheepvaart ten behoeve van het Aramisproject dient voldoende afstand houden van de zandplaten. In de Voordelta zal een afstand van 1.500 meter aangehouden moeten worden van de zandplaat(platen) waarop zich grijze of gewone zeehonden bevinden. In de Noordzeekustzone moeten schepen minimaal 1.500 meter afstand houden van de zandplaat(platen) waarop zich grijze of gewone zeehonden bevinden. Mocht deze afstand niet realiseerbaar zijn, omdat bijvoorbeeld de geul onvoldoende breedte heeft, dan dient zo rustig mogelijk doorgevaren te worden; waar praktisch mogelijk: aan de andere kant van de geul.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
21 april 2026

Onze referentie
2026012601848

Kenmerk
OWFF/2024/019A.toek

Onshore activiteiten

Rugstreepad

- p. U houdt bij de planning van de werkzaamheden rekening met de kwetsbare overwinterings- en voortplantingsperiode van de rugstreepad. Deze lopen globaal van oktober tot en met maart en van half april tot en met september. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden, afschermen en afvangen, laat u bepalen door een deskundige op het gebied van de rugstreepad en onderbouwen in het ecologisch werkprotocol (inclusief logboek).
- q. De amfibieënschermen bestaan uit stevig plastic of worteldoek, zijn minimaal 50 centimeter hoog en zijn minimaal 10 centimeter ingegraven. De schermen dienen gedurende de werkzaamheden functioneel te zijn (deze dienen minimaal 1x per week te worden gecontroleerd) en bij constatering van beschadigingen direct (dezelfde dag of de dag erna) te worden hersteld. Vegetatie langs de schermen dient aan weerszijden kort te worden gehouden. De hoogte van de vegetatie dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige.
- r. Afvangen binnen de schermen vindt plaats in de actieve periode van de rugstreepad. De ingegraven emmers (1 emmer per 10 meter scherm) dienen dagelijks gecontroleerd te worden op dieren. Gevangen dieren worden uitgezet in het voor de soort geschikt leefgebied, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Indien na 5 achtereenvolgende dagen en bij voor rugstreepadden geschikt weer geen exemplaren meer worden gevangen, kan het gebied worden vrijgegeven. Het afvangen en vrijgave van het gebied gebeurt door een ecologisch deskundige op het gebied van de rugstreepad.
- s. In de bodem van de emmers zitten gaten zodat er nauwelijks of geen water in de emmers blijft staan. Als de voorspelling echter is dat het hard gaat regenen, zullen de emmers dichtgezet worden.
- t. Vanwege inperken risico op overbrengen van amfibieziektes, moeten schepnetten, opvangemmers en laarzen voor- en achteraf ontsmet worden en dient afvangen te gebeuren met handschoenen. (zie het inventarisatie protocol op de website van RAVON: www.ravon.nl).

- u. Indien rijplaten worden gebruikt in leefgebied van rugstreeppad (met uitzondering van de terminal en de aanlegsteigers) dienen deze óf voorafgaand aan het plaatsen van de rijplaten te worden afgeschermd met amfibieënschermen en natuurvrij te worden gemaakt door dieren binnen de schermen af te vangen; ofwel dienen de rijplaten onder ecologische begeleiding, en buiten de kwetsbare winterperiode van de rugstreeppad, te worden verwijderd.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
21 april 2026

Onze referentie
2026012601848

Kenmerk
OWFF/2024/019A.toek

Glad biggenkruid

- v. U houdt bij de planning van de werkzaamheden rekening met de kwetsbare periode van glad biggenkruid. Deze loopt globaal van april tot en met augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden laat u bepalen door een deskundige op het gebied van glad biggenkruid en onderbouwen in het ecologisch werkprotocol (inclusief logboek).
- w. In navolging van voorgaand voorschrift dient glad biggenkruid alleen te worden aangetast buiten bloeiperiode en na zaadzetting. Dit is concreet de periode september tot en met maart.
- x. Om te voorkomen dat de zoden met zaden van glad biggenkruid op een grote hoop terecht komen en hierdoor zaden en eventueel benodigd bodemleven alsnog sterft, dienen de zoden in een laag van maximaal 30 centimeter te worden opgeslagen. Na de werkzaamheden worden deze weer teruggeplaatst als top laag van circa 10 centimeter.

Overige voorschriften

- y. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor deze omgevingsvergunning is verleend. Deze deskundige legt de ecologische begeleiding vast in een logboek.
- z. Wanneer blijkt dat de in deze omgevingsvergunning gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden uit te voeren, dan doet u een verzoek tot verlenging van deze omgevingsvergunning. Doe dit minimaal 8 weken voor het einde van deze termijn. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
- aa. Deze omgevingsvergunning kan worden ingetrokken, wanneer blijkt dat de vergunninghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

Beroep

Bent u het niet eens met het besluit? Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en begint met de ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd.

¹ Een ecologische deskundige is iemand die ecologisch advies geeft of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten. Hij of zij heeft schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis. De ecologische deskundige heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek te kunnen doen. Hij of zij: (her)kent de functionaliteit van leefgebieden van beschermde soorten; heeft kennis van de algemeen erkende onderzoeksmethoden; kan ecologische werkprotocollen uitwerken; kan specifieke maatregelen begeleiden.

Omdat er al beroep is ingediend tegen de oorspronkelijke omgevingsvergunning waarop dit besluit betrekking heeft, is artikel 6:19 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Dit houdt in dat het lopend beroep mede betrekking heeft op dit wijzigingsbesluit, tenzij partijen daarbij geen belang hebben.

Dit besluit betreft een wijziging van de uitvoeringstermijn van de eerder verleende omgevingsvergunning. Het beroep dient zich daarom te richten op deze wijziging en niet op andere onderdelen van het oorspronkelijke besluit.

Op dit besluit is de bijzondere regeling over het aanvoeren van gronden van beroep van toepassing (artikel 16.86 Omgevingswet). Dit betekent dat in het beroepschrift moet worden aangegeven welke beroepsgronden de indiener aanvoert tegen het besluit. Na afloop van de termijn van 6 weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. In afwijking van artikel 6:6 van de Algemene wet bestuursrecht wordt het beroep tegen een projectbesluit of tegen een besluit ter uitvoering van een projectbesluit niet-ontvankelijk verklaard als in het beroepschrift geen gronden zijn opgenomen. Dit geldt alleen niet als wij u hierover onvoldoende hebben geïnformeerd en u dat redelijkerwijs niet kan worden verweten.

Actuele informatie over in beroep gaan vindt u op:
www.raadvanstate.nl/bestuursrechtspraak.

In deze periode zijn de documenten met informatie over de besluiten online te bekijken op <http://www.rvo.nl/aramis>

U kunt op twee manieren in beroep gaan:
Post: Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
Postbus 20019
2500 EA Den Haag.

Digitaal: via de website: <https://www.raadvanstate.nl/bestuursrechtspraak-procederen/procederen/burger/>

We verzoeken u vriendelijk om daarnaast ook een kopie van het beroepschrift te sturen aan: Ministerie Economische Zaken en Klimaat, T.a.v. directie WJZ, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag

Meer informatie

Heeft u vragen? Kijk dan op www.rvo.nl/voorwaarden-flora-en-fauna-activiteit voor meer informatie. Bel ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief). Op www.rvo.nl/contact staat hoe u verder contact met ons kunt opnemen. Uw aanvraag is bij ons bekend onder referentienummer 2026012601848. Gebruik dit nummer als u contact met ons heeft.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
21 april 2026

Onze referentie
2026012601848

Kenmerk
OWFF/2024/019A.toek

Met vriendelijke groet,

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
namens deze:

 Soortenbescherming ruimtelijke ingrepen Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
21 april 2026

Onze referentie
2026012601848

Kenmerk
OWFF/2024/019A.toek

Bijlage 1: Overwegingen Omgevingswet

Looptijd vergunning

Uw wijzigingsverzoek betreft het aanpassen van de looptijd van de vergunning. Voorzien was om de werkzaamheden uit te voeren in de periode van 1 januari 2026 tot en met 31 december 2030. De uitvoering van dit project heeft vertraging opgelopen.

Om het finale investeringsbesluit te kunnen nemen is het nodig dat de omgevingsvergunning onherroepelijk wordt. Doordat er op 6 juni 2025 een hoger beroep is ingediend bij de Raad van State tegen deze vergunning en er pas in de loop van 2026 een uitspraak wordt verwacht, is de start en uitvoering vertraagd. De aanlegfase kan daarom niet beginnen op de startdatum uit de vergunning die was vastgesteld op 1 januari 2026. En ook de geldigheidsduur van de huidige vergunning, 1 januari 2026 tot en met 31 december 2030, geeft niet voldoende tijd voor de uitvoering van alle werkzaamheden. Daarom is er het voornemen om te starten op 1 januari 2027, nadat er door de Raad van State een uitspraak is gedaan.

Daarnaast heeft u om verlenging van de vergunning voor een periode van 7 jaar verzocht en niet voor de maximaal 5 jaar die gebruikelijk is bij omgevingsvergunningen voor flora- en fauna-activiteiten. De reden daartoe is dat het Aramis-initiatief verder is met het detailontwerp en er zijn ook meer details bekend over de aanlegfase. Ook wordt het verstandig geacht rekening te houden met een langere gezamenlijke uitvoeringsperiode van de aanlegfase. Belangrijk hierbij is op te merken dat de vergunde activiteiten niet veranderen, noch in aard noch in omvang. Voor de onshore werkzaamheden gaat het om een gezamenlijke aanlegfase van 3 jaar en voor de offshore werkzaamheden gaat het om een gezamenlijke aanlegfase van 4,5 jaar. Deze langere uitvoeringsperiode heeft in belangrijke mate te maken met de verschillende startdatums van de afzonderlijke onderdelen, zoals de partners van het Aramis-initiatief die momenteel voorzien.

Verder acht u het verstandig om in de geldigheidsduur van de vergunning voor de gezamenlijke aanlegfase een extra flexibiliteit van maximaal 2 jaar in te bouwen. Onzekerheden en onvoorziene omstandigheden van buitenaf zijn inherent aan de aanleg van een project van deze omvang. Om daarop in te kunnen spelen is flexibiliteit in de uitvoeringsplanning vereist, die niet past binnen de oorspronkelijke geldigheidsduur van de omgevingsvergunning. De partijen van het Aramis-initiatief willen hiernaast voldoende zekerheid dat de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd binnen de nieuw aangevraagde periode, zodat (bijvoorbeeld vanwege een uitloop van de beroepsprocedure of onvoorziene omstandigheden) niet nogmaals een verlenging van de vergunning hoeft te worden aangevraagd.

Vanwege de beperkte houdbaarheid van de natuuronderzoeken (maximaal 3 jaar) is het staand beleid om de vergunningduur van 5 jaar niet te overschreiden. Hierdoor kan na deze periode eventuele nieuwe ontwikkelingen in de staat van instandhouding of aanwezigheid van andere beschermde soorten opnieuw worden beoordeeld. De startdatum verschuift in de planning met één jaar, de looptijd van de vergunning wordt daarom aangepast naar 1 januari 2027 tot en met 31 december 2031, en niet tot 31 december 2033.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
21 april 2026

Onze referentie
2026012601848

Kenmerk
OWFF/2024/019A.toek

Effecten op vergunde soorten

Na beoordeling van uw wijzigingsverzoek blijkt dat de werkzaamheden nog steeds worden uitgevoerd zoals beschreven in de oorspronkelijke aanvraag. Er is in de langere periode die is voorzien geen sprake van een wijziging in de cumulatie van de effecten.

De te nemen maatregelen veranderen ook niet. Deze maatregelen komen overeen met de maatregelen zoals beschreven in het besluit met kenmerk OWFF/2024/019.toek. Het enige verschil is dat de werkzaamheden en de maatregelen met een jaar zijn verschoven. Deze wijziging zal niet zorgen voor een gewijzigd of groter effect op de staat van instandhouding van de bruinvis, de rugstreeppad, de gewone zeehond en grijze zeehond en het glad biggenkruid. U heeft dit onderbouwd in paragraaf 2.3 in de aanvraag voor het wijzigingsverzoek, en nader toegelicht in uw aanvullingen van 25 maart en 15 april 2026.

Conclusie

Met inachtneming van bovenstaande kan de omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit worden gewijzigd voor wat betreft de looptijd. Voor wat betreft mijn overige overwegingen voor de nieuwe omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit (met name de instandhouding van de bruinvis, de rugstreeppad, de gewone zeehond, de grijze zeehond en het glad biggenkruid, de alternatievenafweging en het belang), verwijs ik u naar bijlage 1 van de brief van 2 april 2025 met kenmerk OWFF/2024/019.toek.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
21 april 2026

Onze referentie
2026012601848

Kenmerk
OWFF/2024/019A.toek